

Posamezne številke
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10.—, za ino-
zemelstvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.50, na izkaznice D 10.—
inštrati po dogovoru.

Naročila se pri upravi „TABORA“,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

in plačana v gotovini.

Ljubljana TABOR

Posamezne številke
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, L nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priljubljen, dno. Tele-
fon št. 24. — SHIS poštnoštevilka
maribor št. 11.787.

Ne naročila brez denarja se ne
sira. — Količina se ne vračilo.

Leto: IV.

Maribor, sobota 17. februarja 1923.

Številka: 38

Dr. Seiplovo potovanje v Beograd.

Maribor, 16. februarja.

Avstrijski kancelar dr. Seipel je nedvomno spreten politik. To mu mora priznati vsak nasprotnik. Njegovi najostrejši nasprotniki so socialni demokrati, a tudi ti gledajo nanj z nekako tiho zavistjo. Dr. Seipel si je začrtal trezen, stvarno podprt delovni program in pokazal obilo energije, da ga izvede z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Glavna točka tega programa je: saracija Avstrije. Gospodarska obnova za vsako ceno. Avstrija je tu in mora živeti. Nedavno so avstrijskega kancelarja hudo napadali Stinnesovi listi, češ, da se on — predstavitelj nemške Avstrije pogaja s Francozi, s Poincareom v trenutku, ko francoske čete zasedajo nemško Poruhrje. Dr. Seipel se res ni postavil v pozicijo užaljenega patriota, marveč je skušal iztisniti iz antantnih držav kar največ zdrave valute za saracijo svoje domovine. On kratkoma računava z razmerami, kakršne so in z ljudmi, kakršni se kažejo. Navsezadnje bi človek od katoliškega prelata niti ne pričakoval tako realnega nastopa v mednarodni in notranji politiki, kot ga kaže kancelar dr. Seipel. On sam ima nedvomno druge cilje in drugačne simpatije, ali v danih razmerah si skuša izbrati najprimernejšo in najkrajšo pot, ki ni riskantna in na kateri mu ni treba izgubljati energij za negotove pustolovščine. Ob njegovem obisku v Budimpešti se je marsikaj šepetalo, tako n. pr. o Seiplovem paktiranju z madžarskimi legitimisti in podobno. Dr. Seipel je bil prepričan monarhist in je to v srcu še danes. Je pa preoprezen politik, da bi delal poskuse, ki niso oporuni. Radikalizem prepušča Madžarom, sam pa se skrbno izogiblje nevarnih stez.

Njegovo saracijsko delo, pri katerem sodeluje kot spiritus agens dr. Grünberger, je pokazalo nedvomne uspehe tako na gospodarskih razvalinah države kot v avstrijskem zunanjepolitičnem položaju. Dr. Seipel je mož Carlyleve življenske maksime: Delaj in ne obupaj! Pred tako osebnostjo je težko vihteti meč politično-strankarske kritike.

Ta dr. Seipel pride dne 20. t. m. kot prvi avstrijski kancelar oficijelno v Beograd. Čudno je, da naši »sosednje« prepuščejo vso Evropo in šele na to se zatečejo k nam. Tudi Stamboljski je bil povsod drugod, predno je prispel v Beograd. Seipel prihaja k nam v času, ko v državi ni nič ustaljenega, v času najostrejših volilnih bojev. Prihaja v spremstvu zunanjega ministra in gospodarsko-trgovinskih ekspertov, da rešuje veljavna vprašanja in sicer z vlado, ki ima volilni značaj in kateri manjkajo pooblastila ljudstva, vlado, ki nima za sabo niti relativne večine. Mislimo, da čas Seiplovega prihoda ni ravno srečno izbran, in če je dr. Seipel že tako dolgo odlašal s svojim posetom Beogradu, bi prav nič ne škodoval ureditvi odnosov med obema državama, ako bi posetil Jugoslavijo v parlamentarni dobi.

Ureditev ekonomsko-trgovinskega razmerja ni tako enostavna, kot se dozdeva na prvi pogled. Gre tudi za nacionalna in politična vprašanja, na katerih je prav posebno zainteresirana Slovenija in slovenska industrija. Nemški listi so zadnje dni iznesli več načrtov, ki se tičejo predsvetnih naših gospodarskih krogov. Vlada bi tu ne smela postopati popolnoma na lastno pest, ampak bi morala že pred Seiplovim prihodom izdelati sporazumno s predstavitelji jugoslov. gospodarskih krogov glavne modalitete sporazuma. Sicer bodo pogodbe predložene parlamentu in bodo na ta način podvržene javni kritiki, zato pa bo vlada odgovorila narodu za vsako dejanje, ki ne bo v skladu s našimi dejanskimi interesi.

Volilna borba.

Paščev shod v Beogradu. — Gibanje komunistov. — Kandidature republikancev.

Beograd, 16. februarja. Včeraj ob 10. uri dopoldne se je vršilo v hotelu »Pariz« zborovanje radikalne stranke, katerega se je udeležil tudi Nikola Pašić. V svojem govoru je razpravljaval o krfski deklaraciji ter poudarjal, da je tvoril prvo vprašanje naziv nove države. On sam je prvi predlagal, naj se imenuje Velika Srbija, ker so Srbi najmočnejše pleme in so največ doprinesli k osvoboditvi in je njihova država obstojala že stoletja. Temu so nasprotovali zastopniki Hrvatov in Slovencev, ki so zahtevali, naj se imenuje država Jugoslavija. Ker pa se Srbi svojemu nacionalnemu imenu niso mogli odreči, so se končno sporazumeli za državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakor se danes naziva. Dalje se je šlo za ustavo. Pašić je zastopal stališče, naj bi se dotedanja srbska ustava, ki je popolno demokratična, raztegnila tudi na nove pokrajine. Tudi temu so nasprotovali Hrvatje in Slovenci, češ, da država, v kateri so tudi Hrvatji in Slovenci, ne more imeti iste ustave. On se je tudi temu udal ter priznal enakopravnost ver s pravoslavno. Po daljših pogajanjih je bila končno priznana dinastija Karagjorgjevičev kot nacionalna dinastija. Nadaljne razprave so se tikale notranje ureditve države. Mi bi bili, je izjavil Pašić, končno tudi za federativno ureditev, če bi se dale natanko določiti meje med Hrvatji in Srbi, ter Slovenci in Hrvatji. To pa je popolnoma nemogoče, kajti sicer bi tekla meja med

Slovenci in Hrvatji tik pred Zagrebom. Iz vseh teh razlogov smo se odločili za centralistično ureditev države z najširšo saracijo posameznih občin, okrajev oziroma oblasti, ki pa ne smejo tvoriti države v državi. Srbi so se zato borili na strani zaveznikov, da so padle meje med vsemi tremi plemeni našega naroda. Zato je avtonomija, ki sega preko ustave, nemogoča. Pred sprejemom te ustave so se 15 dni vršile konference z zastopniki Hrvatov in Slovencev. Kljub temu pa so nastali med demokrati resni pomisleki, ki so končno dovedli do razpada koalicije. Radikalna stranka je proti reviziji vidovdanske ustave in narod ima pri bodočih volitvah dovolj prilike, da zavzame svoje stališče.

Beograd, 16. februarja. Komunisti razvijajo pod imenom delavske stranke živahno agitacijo in nameravajo v vseh okrajih južne Srbije postaviti lastne kandidate. V skopljskem okrožju bo nosilec liste bivši komunistični poslanec Dušan Čekić.

Beograd, 16. febr. V Skoplju so postavili republikanci lastno kandidatno listo. Nosilec liste je Jaša Predanović.

Subotica, 16. februarja. Pogajanja, ki so se vršila te dni med Protičevci in Šokei, so ostala brezuspešna. Na včerajšnjem sestanku so Šokei sklenili, da postavijo lastno listo, dočim bo en del glasoval za Protiča.

Otvoritev konference o južni železnici.

Rim, 15. februarja. Danes se je vršila v prisotnosti zastopnikov Italije, Avstrije, Madžarske in Jugoslavije, ter zastopnikov akcijonarjev južne železnice otvoritvena seja konference o južni železnici.

Sklenilo se je, da se določijo tri podobori, ki bodo proučevali tehnična vprašanja, transportne carine, sanitetne in varnostne odredbe ter finančne in upravne zadeve južne železnice.

Položaj na vzhodu.

Pariz, 15. februarja. »Tempse« poročajo: Francija, Anglija in Italija so se glede odhoda zaveznških ladij iz turških luk sporazumele tako, da bodo dale vr-

hovnim komisarijem v Carigradu zelo liberalna navodila, ki naj bi omogočila rešitev tega vprašanja, zlasti kar se tiče Smirne, diplomatsičniar potom.

Francosko-nemška gospodarska vojna.

Nemški odpor traja dalje. — Pogajanja med Francijo in Anglijo. — Kritično presojanje položaja.

Rim, 15. februarja. Kakor doznava »Agentura Volta«, prispevajo italijanski diplomati izjavi Bonar Lawa veliko važnost, kar pomenja poostreitev nasprotij med Francijo in Anglijo. Nastop Bonar Lawa, ki je označil francosko akcijo kot veliko zmoto, samo podpihuje nemški upor ter dela za premaganje utis, kot da se bliža večika antanja svojemu koncu. Potovanje francoskega delovnega ministra v London se presoja zelo skeptično. Splošno se smatra, da bo prisiljen, pri razpravi o angleški coni načeti zopet celokupni problem, kar bo povzročilo nove težkoče.

London, 16. febr. V merodajnih angleških krogih se govori, da se francoski delovni minister ne bo pogajal samo za uporabo severozapadne proge v angleški coni, temveč da bo zahteval dovoljenje za uporabo vseh za prevoz premoza v pošte prihajajočih glavnih železniških prog.

Berlin, 16. februarja. V Essenju je radi aretacije župana proglašena splošna

stavka vseh mestnih nastavljenecv in delavcev. Stavkujočim so se pridružili tudi vsi pridobitni sloji. Vse trgovine in pisarne so zaprte, okna zastrita. Tujeji niso nikjer mogli dobiti hrane. Krog 20 francoskih častnikov je vdrl v kuhinjo hotela »Vereinshaus« ter rekviriralo kosilo, pripravljeno za hotelsko osobje. Opoldne je francosko vojaštvo zopet zasedlo podružnico državne banke. Po ulicah patrolira vojaštvo v avtomobilih in tankih. — Vojaštvo je zasedlo tudi gledališče, ki je strogo zastraženo.

Berlin, 16. februarja. Nemški minister za zasedeno ozemlje je v posebni noti odgovoril okupacijski oblasti, da stavljenih zahtev glede pobiranje carine in vzpostavitve miru v zasedenem ozemlju ne more sporočiti svoji vladi, ker so okupacijske oblasti prekinile vsak promet z nezasedenim ozemljem, razen tega pa je on odgovoren samo za po mirovni pogodbi zasedeno ozemlje, ne pa tudi ono, ki so ga Francozi samovoljno zasedli.

Izdaja državnih bonov v Italiji.

Rim, 15. februarja. Zbornica je z 512 proti 71 glasovom sprejela zakon, s katerim se pooblašča vlada, da izda v letu 1923 kratkoročne državne bone do največ 13 milijard frankov.

BORZA.

Curiah, 16. februarja. (Izv.) Predborza. Pariz 32.10, Beograd 5.20, London 24.98, Berlin 0.027, Praga 15.77, Italija 25.57, Newyork 533.00, Dunaj 0.00745, žigosane kroše 0.0075, Budimpešta 0.20, Varšava 0.013, Sofija 2.95, Bukarešta 2.47.

Že a priori pa Seiplova poseta ne gre odkloniti. Naša država ima na saraciji Avstrije svoje zunanjepolitične interese; nam ne more biti vseeno, ali je Avstrija uničena do dna in kot taka le marioneta vsenemškega »revancha«, ali pa se njene politične in prav posebno še ekonomske vezi vedno bolj spletajo z nasledstvenimi državami in našimi zapadnimi zavezniki. Kakorkoli nam niti dr. Seipel niti kdo drugi ne more dati trdne garancije, da se bo Avstrija spremenila v drugo Švico — mentalitet naroda se ne spreminja tako naglo — nam je vendar simpatičnejša pri realnem obnovenem delu, kot pa pri eksperimentiranju z vsenemškim ujedinjenjem. Med Avstrijo in Madžarsko obstoja vendarle razlika in če katera sosedna država pokaže dobro voljo, bi jo bilo treba vzeti resno v pretres. Zelo smo pa upravičeni dvomiti o dobri volji dr. Seiplove vlade, dokler dobivamo iz slovenske Koroške toliko poročil o preganjanju našega življa. Dr. Seipel bo težko pokazal v Beogradu čiste roke.

Iz naše komunalne politike.

»Straža« in resnicoljubnost.

»Straža«, ta biser slovenske žurnalistike, prav pridno psuje in blati z izrazi kakor »lažnjivec, obrekovalec« itd. na predne politike, ako se pa pokliče odgovorni urednik na odgovor pri sodišču, se sklicuje na imuniteto. Celo sedaj, ko je narodna skupščina razpuščena, odklanja g. Vlado Pušenjak vsak odgovor na obtožbo, češ, da je kot član finančnega odbora imun. Ne vemo kak smisel ima sploh še tiskovni zakon, ako se odgovorni urednik reši vsake odgovornosti s poslaniško imuniteto. Ker pa pisca žaljivega članka v uredništvu »Straže« ne izdajo in razžaljena oseba seveda ne more imeti dokazov v rokah o osebi pisca anonimnega članka, sme od katoliških duhovnikov izdajana in večji del od njih pisana »Straža« vzlic vsem kazenskim zakonom nemoteno brez kazni lagati, obrekovati in psovati naprej.

Tako piše »resnicoljubna« »Straža«, da je socialistično demokratska večina v občinskem svetu zvišala doklade na najmarino od 40% na 100%. To je debela laž! Pisu »Straže« je prav dobro znano, da se doklade od najmarine v občinskem svetu sploh niso zvišale, da se je sprejel le predlog direktnega pobiranja gostiščine pri najemnikih, da se prepriča, da hišni lastniki v sled zvišanja najemnine zvišano gostiščino pobirali od najemnikov, mestni blagajni pa le odštevali gostiščino odgovarjajočo lanski najemni. Z izjemo demagoških klerikalcev so zastopali vsi občinski svetniki stališče, da se imajo varovati revnejši sloji novih davščin. Pač pa je klerikalna večina v okrajnem zastopu na inicijativo dr. Leskoverja vzlic ugovoru zvišala okrajne doklade tudi na hišno najmarino za 15%, od 55% na 70%. In sedaj se jim smilijo ubogi mariborski davkoplačevalci! Kaj ne, to so hinavci! »Straža« svetohlinsko zasuka svoje oči in toži, da se je doklada na zemljarino zvišala v mestu od 40% na 100%, zamočji pa pri tem, da je zemljarina danes naravnost smešno nizka in znaša od celega orala prilično 10 K. To je pa nič ne ženira in mlo javka o ubogem delavcu, ki bo moral od svoje najvišje plačevati toliko davka, da ga kar ne bo zmogel!

Nadalje se hvalijo klerikalni občinski svetniki na vsa usta v »Straži«, da so prepričali celo vrsto novih davkov, kakor uvoznino in davek na gostilniške račune. To je pavovo perje: Klerikalni demagogi so bili seveda proti vsaki novi davščini in so hoteli prepuščati kritične primanjkljaja v občinskem letnem gospo-

darstvu Bogu. Bog ga je dal, Bog ga bo vzela! Da se seveda može, ki čutijo nekaj odgovornost za občinsko gospodarstvo, niso mogli skladati s tem naziranjem, je umljivo, in ravno demokratični občinski odborniki so bili tisti, ki so preprečili nove davke na konzum, ki bi bili zadeli ubogo revno maso in so mesto tega predlagali direktne davke, ki zadenejo kapital, pred vsem tudi doklado na zapuščinske pristojbine, ki itak ne zadene malih zapuščin med najbližjimi sorodniki. Seveda je vsak davek nepopularen, ampak tisti, ki ga bo moral plačevati, se naj zaveda, da občina ne more gospodariti z dolgovi, da mora svoje uslužbence plačevati tako, da se jim omogoči nabava rednih človeških potrebščin, da denar iz občinske blagajne zopet pride v tej ali oni obliki nazaj v roke občanom in da Maribor ne more in ne sme pasti na površje Kurje vasi, da je treba kaj ukreniti za tlakanje, kanalizacijo, šole itd.

Edina davščina na konzum, ki se je sklenila na novo v občinskem svetu, je bilo zvišanje doklad na alkoholne pijače. Da to ravno gospodom okrog »Straže« ni všeč, temu se ne čudimo, saj se še spominjamo, da so ravno frančiškani prosili pred dobrim letom za odpis davka od prilično 37 polovnjakov vina, ki so ga popili v enem letu in smo videli gospoda Žebota celo pri neki seji občinskega sveta v takem stanju, da radi verjamemo, da bo njega osebno ta davek obremenil prav izdatno.

Politične vesti.

* Da se čuje resnica! Zavrniti moram očitane »Slov. Narod«, da bi bil neprijetno nastopil nasproti okrožni sodnji v Mariboru zaradi preiskave zoper jugoslovenske nacionaliste. V to svrhu objavim svojo na sodnijsko strogo zadavno vlogo: V času ko se ob živem zanimanju vsega naroda tvori orientacija za parlamentarno življenje v državi, se marsikaj zgodi v afektu. Celotni tinitelji, ki so na vladi, izgubljajo ob takih prilikah v najkulturnejših državah svoj mir in svojo objektivnost. Zato je tudi naše zakonodajstvo edino sodiščem pripisalo zadostno objektivnost za mirno zakonito poslovanje ob času volitev. Imam trdne dokaze, da je Pokrajinska uprava Slovenije, ki še nikdar ni bila ob volitvah manj prizadeta nego se kaže tokrat, dala varnostni oblasti direktna navodila, koga naj aretirajo zaradi Cirilove tiskarne. Že ta okolnost, če bi sodišču sicer bila doslej neznan, me opravičuje tudi iz svoje strani opozoriti to sodišče na ta položaj, ki ne more biti brez upoštevanja, ko se preiskuje tako košljiva zadeva. Mislim, da ne opravičuje moj položaj v javnem življenju naroda tudi k sledeči izjavi, da imam namreč vzrok verjeti, da je popolnoma pomotno iskati provzročitelja nerada Cirilove tiskarne v tukajšnji nacionalni organizaciji ali v konkurenčnem podjetju. Na dan pred neredom v Cirilovi tiskarni sem jaz osebno, ko sem čul govoric o možnosti nerada, poslal opozoritev

„Slovenska moderna umetnost“.

(Izdala »Narodna galerija« v Ljubljani).

Se li spominjate Cankarjevega svetnika, ki se je nekoč ogorčeno ustavljal pred sicer »pošteno« trgovsko izložbo? Mlad umetnik je tam razstavil svojo sliko — seveda impresionistično, ali v jeziku naše jare gospode spackano. Gospod svetnik je bil zelo zlovoljen, da mu na petu z urada na tak način kvarijo tek. Kaj te slike! Saj nimajo nič našega! »Naše«, to je bilo: ali si liberalci ali klerikaleci? Imaš šole ali jih nimaš? Karjera, dobro kosilo, pridna žena, otroci in — gostilniško omizje... Cankarjevih gospodov svetnikov je bilo pri nas mnogo in vsi so za »omizji neusmiljeno justificirali »sajnjače«, ki so se pri nas oglašali z novimi gesli.

Pa umetniki so šli svojo pot, se borili in trpeli, in kar so ustvarili, to je danes sveto, ker je bilo odkupljeno z žrtvami največjih in najboljših. Odkupljeno je bilo za ves narod, za njegovo večno življenje. — Svetniki so pozabljeni; od omizij so ostajali begotni oblaki dima in umazane luže vina, od vseh neskončnih polemik je ostalo le nekoliko isker... Čas se spreminja, obzorja se razmikajo, nove svetovne struje nosijo mišljenja

nacionalni organizaciji, da se na njen račun skuša napraviti nered in sem dobil zagotovilo merodajnih odborikov, da se je vse ukrenilo, da se nered izključi. Če g. dr. Hohnjec sedaj stavlja zahtevo po preganjanju nacionalistov, kot zanesljivo vem, je njegovo zmoto pripisovati razumljivemu afektu. Moje mnenje je, da je v idealističnem pokretu kazenski prestopke precejevati mnogo drugače nego pri verjetnosti zlega namena. Zato bi bilo nerazumljivo izven zaslišanja ovadenih oseb podvzemanj se kake mere kazenskega pravnega reda, zlasti pa omejitev svobode oseb, ker pri idealistih ni računati na begstvo ali dogovarjanje. Prosim uvaževanja teh okolnosti v slučaju, kateremu bi nasprotno postopanje brez potrebe pridajalo večji pomen nego ga incident v resnici ima. — Maribor, dne 13. februarja 1923. — Dr. Vekoslav Kukovec.

* Vse je laž. Mi se ne bomo potrudili, onim činiteljem, ki bi nas radi zapeljali v prazno prerekanje, dokazati, kaj je glede izdajstva naših narodnih interesov res in kaj ni. Mi služimo onemu delu javnosti, ki nam hoče verjeti. Za to javnost zadostuje oseba dr. Kukovec, da mu veruje, da nobena njegova trditev ni lahkomišelnost. Kar se danes z interesi našega naroda ob severni meji dela, je sicer z ozirom na dosedajno politično vzgojo prebivalstva ob meji tako gorostasno in naravnost grozno, da je neverjetno. Vsega tega pa ne vidi le dr. Kukovec, vidi jih sto in sto, ki s skrbjo vprašujejo, kam plovemo. Mogoče, da boče nas vse »Slov. Narod« ožigosal kmalu kot lažnjivce in norce. Mogoče, da bodo to skušili doseči uradni popravki. Vse je pa res! In ponavljamo, da imamo še glede bistva danes vzrok verjeti, da je še mnogo več res nego vemo. Mi borbo zoper novi kurz nadaljujemo brez ozira na volitve in njih izid. Mi smo vzrasli v takem narodnem mišljenju, kakor ga imamo. Mi smo se skozi desetletja borili zoper oni kurz, ki ga zdaj po pripravah celega leta uveljavlja pokrajinski namestnik. Cilj nam je izkoreniniti zlo z odstranitvijo tega naši narodni stvari nevarnega človeka iz njegovega odgovornega mesta in izruvanje korenin njegovega nevarnega režima.

* K demitijem dr. Grassellija. Konstatiramo: zmotno je bilo, da bi bil dr. Grasselli poročal direktno namestniku Hribarju, res pa je, da je poslal telefonsko poročilo preko tretje osebe.

* Še ena socijalistična stranka v Sloveniji. Slovenski socijalisti so v popolnem razsulu. Vsak socijalistični voditelj hoče imeti svojo stranko, da si zasigura mandat. V Ljubljani se pobijajo Bernot, dr. Perič, krščanski bojevnik dr. Gosar, narodni socijalist Deržič. V Mariboru se krega Golouh, na, in sedaj je izstopil iz socijalistične stranke še dr. Korun, ki ustanavlja novo »enotno fronto proletarcev«. Kako bo izgledala ta fronta 18. marca, smo pa res radovedni. Morda se bodo delavstvu vsaj takrat odprle oči, ko bo že prepozno.

oni, ki se niso zaplankali ali jih ni omejila njih lastna usoda. »Kdor živi dušno, ne umrje.« In v delih naših umetnikov je ohranjene toliko vstvarjajoče narodne energije, da ž njimi živi tudi doba, ki jim je vtisnila pečat in razmere, katerih so ta dela pomenila najskrajnejšo točko.

V novih razmerah se porajajo tudi nove potrebe in novi cilji. Danes še nimamo pravilne distance, da bi pregledali in ocenili vse nastale izpremembe in si ustvarili trdnejšo sodbo o dobi, ki se šele začenja. Ne dvomimo pa, da so se izpremenili tudi odnosi našega naroda do umetnikov in umetnosti. Kljub filistrstvu naše družbe in navzlic trenutni premoči materialističnih interesov, nam je »križ na gori« jasnejši in bližji kot poprej. — Umetnost je ne samo za nas, ampak sploh za Evropo vidnejši izraz duhovnega življenja in razvoja kot je bila v »predpoptnj« dobi. Umetnost je trenutno še v boju za svojo intelektualno obliko, ali njeno poduhovljenje dobiva že konkretno vsebino. »Lepota bo odrešila svet«, je vzkliknil intelektualci Dostojevskij, a danes ima človeštvo samo še dve zvezdi vodnici: religijo in umetnost. Obe sta dva curka istega vreleca.

»Slovenska moderna umetnost«, zbirka reprodukcij naših novejših slikarjev, ki jo je nedavno izdala Narodna Galerija v Ljubljani, je tako čist in visok pojav,

* Pašič o reviziji ustave. Na svojem zboru 15. tm. v Beogradu je Pašič v svojem govoru med drugim izjavil, da je v principu tudi on za revizijo ustave; toda predno ustava ni realizirana in se ni izkazala za slabo, je on in radikalna stranka proti reviziji.

* Razpust bolgarskega sobranja? Iz Sofije poročajo, da je vrhovni odbor zemljoradničke stranke za vedno izključil iz stranke dozdajne ministre Tarlakova, Tomova in Manoleva, ker so iz koristoljubja oškodovali državo. Tudi je vrhovni odbor stranke sklenil, da se sobranje (narodna skupščina) razpusti in se izvrše nove volitve. Razpust bo izvršen najbrže med 20. in 25. tm.

* Grška — republika? »Giornale d'Italia« poroča iz Aten, da vlada pripravljaja zakonski načrt za plebiscit v vprašanju državne oblike. Računa se z veliko republikansko večino v državi.

* Položaj v Traciji. Poročila iz vzhodne Tracije govore o nenavadno živahnem gibanju turških čet. Turška vojaška letala neprestano obletavajo strateško važne točke.

* Fašisti proti prostožidarjem. Veliki fašistovski svet je izdal na vse člane poziv, naj izstopijo iz prostožidarskih lož, ki so fašistom sovražne. Turinska »Stampa« piše, da prostožidarji sprejemajo boj, ki ga je otvorila fašistovska vlada, da pa bo prišel tudi čas osvete.

Dnevna kronika.

— Nove carinarnice v Sloveniji. V Dravogradu je znova otvorena carinarnica druge vrste, ki je bila lansko jesen unkinjena, ne da bi prenehala poslovati. Dravograjski carinarnici so pridruženi oddelki v Remšniku, Radlah, Muti in Libelčah. Glavna carinarnica v Prevaljah se prevede na stopenj sporedne carinarnice, podrejene v administrativnem oziru carinarnici v Dravogradu. V Mežici se otvori carinski oddelek prevaljske carinarnice. Sporedna carinarnica se otvori tudi v Marenbergu z oddelki v Kapli, Črneh, Lupoldu in Solčavi.

— Porotniški imenik za prvo redno zasedanje porote v letu 1923. Člani porotnega sodišča: Predsednik: dv. sv. in predsed. okrožnega sodišča dr. Jakob Toplak. Namestniki: dv. sv. Josip Pon, v. d. s. s. Josip Stiergar, v. d. s. s. Fran Posega, d. s. s. Janko Guzelj, d. s. s. Fran Pichler. Sodniki: v. d. s. s. Aleks. Ravnikar, v. d. s. s. dr. Fr. Petter, d. s. s. dr. Anton Mulej, d. s. s. Janko Guzelj, d. s. s. Fr. Vidovič, d. s. s. Fran Pečnik, d. s. s. Josip Lenart, d. s. s. dr. Jos. Tombak, okr. sod. dr. Davorin Senjor, okr. sod. dr. Alojz Lešnik, sodnik Josip Vejnar, sodnik Em. Kramer sodnik dr. Peter Jereb, sodnik dr. Ernest Rosina. Zapisnikarji: Tačas pri okrožnem sodišču v Mariboru uslužbeni avskultanti: Poglavitni porotniki, Katz Josip, pos. in gost. G. Polskava 29, Golob Jakob, pos. in gost. Zlatolice 99; Kolman Miha, pos. in les. trg. Sv. Primož na Poh., Višočnik Jernej, pos. Pohorje; Kreuh Mihael, pos. in les. trg. Pekre 1,

da si komaj drznem pisati o njem sredi votlega grmenja volilnih fraz. Narodna Galerija nam je s to publikacijo podarila najlepši šopek večno cvetočih rož, ki poleg Cankarjevih spisov in Župančičeve lirike predstavlja vse, kar je zraslo velikega in zares dragocenega na slovenski njivi, poškopljeni »s srčno krvjo«. Knjiga (ali mapa) je opremljena z modernim grafičnim okusom in povrh tega tako cenjena, da je ne bomo zlahka dobili, ki bi ji bila enaka po ceni in po trajni vrednosti.

Zbirka »Slovenska moderna umetnost« obsega 27 slik na posebnih prilogh s predgovorom našega najboljšega umetnostnega zgodovinarja dr. Izidorja Cankarja. Reproduciranje so izbrane slike 17 slovenskih slikarjev od Janeza Šubica do G. A. Kosa, od začetka realizma do ekspresionizma. Zastopani so slikarji: Janez Šubic, Jurij Šubic, Ivan Franke, Anton Ažbe, Jos. Pečkovšek, Ivana Kobilca, Ferdo Vesel, Ivan Grohar, Henrika Santel, Rihard Jakopič, Matija Jama, Matej Stürmen, Peter Žmitek, Ivan Vavpotič, Fran Tratnik, Fr. Klemenčič in Gojmir A. Kos. Izvirniki so večidel v posesti Narodne Galerije.

O teh slikah veljajo v polni meri besede, ki jih je napisal Fran Tratnik v 1. številki letošnjega »Ljublj. Zvona«: »Kakor bi se tudi skoro o vsaki umetnini Narodne galerije dalo napisati poglavje,

Vrhovšek Anton, pos. Zg. Bistrica, Kuko-
vič Karl, pos. in trg. lesom Sl. Bistrica
50, Lešnik Alojz, pos. in kavarnar Krčevič-
na 52; Lah Anton, pos. Vel. Nedelja, Ant.
Ferdo, pos. Planica obč. Loka, Godec Al.
velpos. Rudečibreg 10; Burg Vid, pos.
Jurovec 30, Forsnerič Martin, želar in te-
sar Sv. Lovrene na Dr. p. Balkan Jakob,
pos. Sp. Jablane obč. Mrk; Stiger Albert
ml., tovarnar Slov. Bistrica 58; Živko
Anton, pos. Sp. Dob, Sp. Jakobski dol;
Trinko Peter, pos. in gost. Razvanje 66;
Mellacher Leopold, pos. in gost. Pobrežje;
Jauk Ivan ml., pos. in gost. Limbuš; Hoj-
nik Aleks., pos. in gost. Jelenče obč. Pes-
niški dvor; Janžur Anton pos. in gost.
Sp. Nova vas; Detiček Ant., pos. in gost.
Poljčane 7; Lenart Jernej, pos. Sikola;
Wirth Jožef, gost. Studence; Topolovec
Jurij, pos. in gost. Ptujška gora; Urlep
Valentin, pos. in gost. Laporje 15; Slavčič
Franc, pos. in gost. Cven 31; Pucanja Fr.
trg. Križovci; Vaupotič Jakob, pos.
gost. in žup. Lancova vas; Kodrič Jernej,
pos. Sp. Poljčane (Brezje); Fingušt Fran-
jo, pos. Brezule obč. Podova; Krainer
Josef, pos. Vrhov dol; Kump Filip, pos.
in mlinar Muzetinci 53; Kupanič Alojzij,
velep. Vaigen obč. Jaren; Pleteršek Jo-
žef, pos. Mihovec obč. Cirk; Lobnik Avg.
pos. Sp. Radvanje 38. II. Nadomestni po-
rotniki: Jakob Karba, trafikant; Lah Fr.
trgovec; Friedrich Adolf, trgovec z le-
som; Jarc Viktor, trgovec; Hohnetz Fr.
mesar; Hönigman Iv., gost.; Gluschič
Val., čevljar; Rutnik Jakob, žend. stražar,
v p.; Preac Jakob, trg.; vsi v Mariboru.

— Nalezljiva bolezen. V občini Dolgoše št. 5 se je po zdravniku g. dr. Neuwirtu konstatirala dayica. G. zdravnik je pustil bolnika doma. Ker pa se hiša ni dala hermetično zapreti, so sorodniki hodili prosti po selu, se udeležili gostije, razpasla se je ta bolezen po vasi. Včeraj se je pri D. M. v Brezju pokazala prva žrtev »pruntac«. Bil je 18letni fant in edini kmetski sin Anton Partlič. Njegovi dve sestri pa sta bili včeraj spravljeni z Bogom. Tudi včeraj je bil g. dr. Neuwirt v Dolgošah. Kaj je ukrenil v tem slučaju, še dosedaj ne vemo. Glavna krivda na razširjanju »tega pruntac« pade gotovo na g. župana. Ko njemu gosp. zdravnik javi slučaj, je njegova dolžnost, da opežori od hiše do hiše, vso vas na pretečo nevarnost in da nadzoruje hišni kontumac. Važno vprašanje v tej zadevi pa tudi je, zakaj imamo bolnice? Nerazsodne mase hišni kontumac ne drži v »kučah«.

— Licitacija državnih žrebet se vrši dne 20. februarja ob 9. uri dopoldne na živinskem sejmišču (pri klavnici) v Mariboru, na kar opozarjamo zlasti naše konjereje.

— Število volilcev v Beogradu. Doslej je vpisanih v volilne imenike za mesto Beograd 18.609 volilcev. Od teh pa je že krog 200 umrlo, tako da jih ostane še 18.400. Zanimivo je, da je imel Beograd pri volitvah v konstituanto samo 13.000 volilcev, torej je število narastlo med tem za 5000.

— Bivša črnogorska kraljica Milena je glasom vesti pariških listov iz Nizze nevarno obolela in je nevarnost za njeno

ne glede na to, pod kakimi razmerami in v kakih odnošajih narodne družbe do umetnikov so nastala dela, pač pa tudi, s čigavim prizadevanjem in žrtvami je večina del prišla v zbirko. In če danes ne vise tam povsem zreli klasovi »evropskih« kvalitete, ni temu vzrok, da bi ne bilo v narodu dovolj notranjega bogastva in izrazne moči — kakor spričujejo dela umetnikov samih — pač pa, ker ta zaklad še ni bil prav spoznan in prav izrabljen.

Zdi se mi, da je danes potrebno še posebej podčrtati ta moment: namreč razmerje umetnika do naroda in naroda do umetnosti. G. dr. Izidor Cankar je v svojem predgovoru lepo in jasno razčlenil historično podlago našega umetnostnega ustvarjanja in nazorno pokazal, da je slovensko moderno slikarstvo hodilo vzporedno z ostalim zapadnoevropskim organizmom; bilo je izraz istega umetnostnega hotenja, njegova narodna funkcija pa je bila, da ga izrazi na slovenski lastni način. — S tem je pravilno označeno razmerje med narodom in umetnostjo; umetnost črpa snov iz široke posede svojega časa, pri oblikovanju pa se poslužuje izraza, ki je najbolj v skladu z narodno individualnostjo, z narodno dušo. Narod se tedaj v umetnosti približuje kopnim ciljem svojega obstoja.

Narod mora umetnost podpirati, ker v

življenje. K njeni bolniški postelji so prihitali njena hčerka italijanska kraljica Jelena, princesa Jolanda in njen zaročnik grof Calvi.

— Višinski rekord v avijatiki je dosežen v Parizu avijatik Casale. Dvignil se je v višino 5000 m s težo 500 kg.

— Število brezposelnih v Češkoslovaški je znašalo glasom statistike ministrstva za soc. politiko koncem januarja 190.000, za 37.000 več ko meseca decembra.

— Dr. Ilesič pojde v Varšavo. Vseučilišni profesor dr. Fr. Ilesič je bil pozvan od poljske vlade, da pride predavati na varšavsko vseučilišče o jugoslov. književnosti. Dr. Ilesič je dobil od pokraj. vlade v Zagrebu dopust do konca šolskega leta in se je podal v Varšavo.

— Vlak je povozil v sredo zvečer na progi med Zagorjem in Trbovljami mizarja Tauferja. Našli so ga še le čez dva dni vsega razmesarjenega.

— Nagia smrt. V četrtek je prišel v neko zagrebško gostilno skladiščnik Nikola Miletić, ter si naročil kosilo. Med kosilom je vstal, ter hotel iti na zrak. Čez, da mu je postalo slabo. Jedva pa je napravil par korakov, se je zgrudil na tla in obledel. Takoj poklicani zdravnik je zamogel ugotoviti samo še smrt. Zadel ga je kap.

— Tat, ki se zanima za znanost. Doslej neznan tat je ukradel v pokojnemu dvornemu svetniku Zmagoslavju Verderberju ob priliki preselitve iz Gradca v Ljubljano več znanstvenih knjig, iz česar bi se dalo sklepati, da se je neznanec izmislil posebno zanimivo za znanost, dočim je druge stvari, ki bi se jih navaden tat gotovo ne branil, pustil nedotaknjene.

— Za svojega očeta se je izdal nek Franjo Sifer s Praprotnega. Leta 1922 je prišel v ljubljansko ljudsko posojilnico, kjer se je izdal za svojega očeta ter dvignil 16.000 K posojila, ki se je seveda vknjižilo na očetovo ime. Še le, ko je oče dobil obvestilo o vknjižbi dolga, je bila sleparija odkrita. Bila pa je seveda že prepozna. Sinko Franjo je vse do zadnjega helica zapravil. Pred sodiščem je bil radi tega obsojen radi goljufije na šest mesecev ječe.

— Aretirani trgovec z dekleti. Kakor poročajo listi iz Klausenburga v Rumuniji, je tamošnja policija te dni aretirala nevarnega trgovca z dekleti Hugona Szilagyja. Imenovani je lastnik javne hiše in prekupčevalec deklet na Balkanu. Celo med vojno je poskušal prepeljati pet deklet s čolnom iz Madžarske preko Donave v Srbijo. Srbski vojaki so čoln zapazili in pričeli streljati, dekleta so utonila, Szilagy pa se je rešil na Madžarsko. Večinoma je lovil žrtve na ta način, da je potoval kot zdravnik ter obljubljal deklicam zakon. Ko se je katera vjela, jo je odvedel seboj, toda vrnila se ni nobena več.

— Pokojnina rodbinam padlih fašistov. Veliki fašistovski svet je odobril predlog, da se rodbinam za časa revolucije padlih fašistov prizna pokojnina. Na ta predlog je seveda tudi takoj pristal vrhovni poveljnik Mussolini, ki je izdal državnim blagajnam tudi že potrebna navodila za izvedbo tega sklepa.

— Razmerje naroda do posameznega umetnika pa je podobno odnosu vernikov do duhovnika. In ker ves narod veruje v svoje ideale in ker je umetnost tako vseobjemajoč izraz teh idealov kot je religiozija izraz posameznikovih stremeljenj v vesoljstvu, zato ima narod nerazvezljive dolžnosti do umetnosti in do umetnikov.

— Cankarjevega gospoda svētika je vojna porušila, ker so bili njegovi možgani preplitvi, da bi doumeli vihar novega časa. Revolucionarni duh časa pomeni odpor proti filistrstvu in trivijalnosti, zato kriči pota umetnosti, ker je v nji največ pontencionalnih energij narodne in človečanske duše. Še je pri nas neizmerno filistrstva — ali četa umetnikov je svobodna in borbena. Naš narod čaka v širokem tolu novega časa važna naloga, da odda svoj tribut človeštvu. Dala ga bo naša umetnost. Zato je naša dolžnost, da podpiramo umetnostno prizadevanje in

— konkretno — da podpiramo »Narodno Galerijo«, ki materialno in idealno osredotočuje slovensko umetnost preteklosti in sedanjosti. Za tako delo je treba več kot priznanja; treba je hvaležnosti. In kaj se to pravi spričo take edicije, kot je »Slovenska moderna umetnost«, ne bo težko uganiti... B.

Dopisi.

S Pobrežja. Pri zadnjem posetu Pobrežja je hotela izvedeti neka kmetica od mene, kedaj se zopet otvori tamkaj nemška šola. Kdo razširja med ljudstvom to novico, ne vem. Zanimivo in morda tudi času primerno pa je vsekakor to vprašanje. Pika...

Iz Dolgoš. Naših za ženitve zmožnih in do sedaj najbolj zakrknjenih sovražnikov nežnega spola se je letos polastila nekaka manija po nevestah. Kar drug za drugim so poskakali v zakonski jarem. Vsem parom mnogo sreče!

Od Drave. Političnega zanimanja prejšnjih volilnih dob ni najti nikjer. Težko, rekel bi, nasilno delo imajo vse stranke, posebno pa še tiste, katerih volilci se rekrutirajo iz nerazsodnih mas. Tem slojem še zvenijo vedno obljube, ki so jih svoj čas poslanci kar tako trosili iz rokavov, katerih pa do danes niso mogli uresničiti. Prizadeti sta v tem oziru najbolj SLS in SKS. To dejstvo bi naj bilo resno svarilo za vse stranke v sedanjem volilnem boju. Bolje manj obljubiti, a več delati v korist svojih volilcev. Stranke obljub so po mojem prepričanju stranke kratkih dob. Z njimi pomete ljudska volja navadno že ob prvi, gotovo pa ob drugi priliki. Stranke smotrenega resnega dela, prežete ljubezni do vseh stanov in domovine, pa so stalne. Le tintam je treba malekosti, času in okoliščinam potrebnih korektur programa. Ker je torej JDS pridno delala, mnogo desegla, si resnično izbrala srečno kandidatno listo, vodi političen boj z rokavicami dostojnosti, sem prepričan, da izide iz volilnega meteža častno. Ob tej priliki pa še nekaj! SLS ima skoro v vsaki vasi podrobnega delavca. Infeligence in naprednjaki, žrtvujte tudi vi nekaj prostih ur veliki ideji JDS. Čas je šel! Po toči je neumno zvoniti.

S Ptujkega polja. Pustni dnevi, ki so požrli zopet milijone in milijone narodnega premoženja, so končno vendarle minuli. Kako lepo bi pač bilo na zemlji, ko bi imel človek tudi za resne, predvsem za dobrodelne, vsemu trpečemu človeštvu tako potrebne namene enako odprte žepa, kakor jih ima za razkošne plesne in za našejljene maškerade. Žalostna resnica je, da so v naši državi denarni magnatje na enakih veselicah kavalirji, ob nabiranju za dobrodelne naprave pa skrajno štedljivi. Kako bi se godilo tem ponočnim veseljakom, ki lahko »zabiksajo« v eni noči po več tisoč kron, ko bi s časom organizirala splošna beda nekako »Orjuno« bolnih, lačnih in nagih, ki bi v poznih urah prišli pod njihove razkošno obložene mize pobirati drobtinice...

Mariborske vesti.

Maribor, 16. februarja 1923.

m Slaba vest. Včerajšnji »Slovenec« poroča, da se je v Mariboru osnovala »Ljudska straža«, ki je že večer nastopila »službo« ter s svojimi številnimi in čilimi člani zastražila vse pristaše SLS in njih imetje v Mariboru. Ker je v Mariboru silno malo klerikalcev, so pritegnili baje vse može in fante iz okolice, da zastražijo mariborske klerikalce, ki morajo imeti res silno kosmato vest, da se ne zanesejo niti na državno policijo, niti na orožništvo ter celo garnizijo vojaštva, ki bi v slučaju potrebe tudi ne spalo.

m Italijanski major Calma že davno niina več nikakih poslov v našem mestu in ne v naši državi, v kljub temu se še vedno giblje tu nemoteno. Oficir italijanskega generalnega štaba ob naši severni meji! Vsekakor značilno! Širijo se govornice o volunskih poslih, ki jih za danes ne bomo kot resne registrirali. Major Calma se hoče baje priženiti v sorodstvo znanega Wastiana, ki iz Gradca organizira nemško ineredito pri nas, in se namerava trajno nastaniti pri nas. Merodajne oblasti naj same presodijo, v koliko je stalna naselitev italijanskega generalštabnega oficirja pri nas ob meji — opravičljiva. Gospod major Calma je svoj čas grozil, da bo prišel v našo redakcijo in obračunal z nami. Naj se samo blagovoli javiti!

m Sonatni večer, ki ga priredita mariborska umetnika ga. Brandl-Pelikanova in kapelnik g. Frisch, obeta biti zelo zanimiv. Na sporedu so kompozicije najboljših komponistov. Predprodaja vstopnic pri Höferju v Šolski ulici.

m Važno za vse trgovce. Mariborski in celjski trgovci strme za tem, izposlovati pri upravi Južne železnice direktne tovorne vlake v hrvatske in srbske pokrajine čez Zagreb, kakršne že imajo naši industrijalci. Vlaki bi vozili tedensko najmanj enkrat brez ozira na to, ali je proga čez Zagreb odprta ali ne ter se vsi interesi (tudi špediterji) naprošajo, da javijo trgovskemu gremiju, koliko kosovnega blaga in vagonskih pošiljatev imajo tedensko, da se zbere tozadevna statistika in naj vsakdo izreče o taki uredbi svoje mnenje. — Trgovski gremij, Maribor.

m Vožnja po pešpotih. V zadnjem času se pogosto opaža, da vozijo po večini obrtniški vajenci in drugi z ročnimi vozčki po pešpotih. Pa tudi kolesarji se kaj radi izognejo blatni cesti na pešpot. Ne le, da se s tem ogroža varnost pasantov, poškoduje tako ravnanje v sedanjem času navadno mehčane pešpote, ki nikakor niso ureje e za vožnjo s kolesi. Policija ima nalogo, da postopa proti vožnjam, ki bi na ta način kršil cestni red, na kar opozarjamo zlasti mojstre, ki so za svoje vajence osebno odgovorni.

m Pomladek Rdečega križa. Dne 13. tm. se je pod predsedništvom g. višj. šolsk. nadz. dr. Poljanca vršila odborova seja, pri kateri se je podrobno razpravljalo o tej za našo mladino velevažni zadevi. Najvažnejši smoter je: zdravje otrok. Predsednikom se je izvolil g. mest. šol. nadzornik F. Fink, kateri daje vsa potrebna pojasnila. Člani odbora so gg. generalica Maistrova, prof. Majcenova, in ravnateljica Štupca ter gospodje: ravnatelj dr. Tominšek, ravnatelj Humeč, šol. nadzornik Lichtenwallner, dr. Novak in nadučitelj Vabič. Da bodo starši posebno matere seznaele delokrog tega za našo mladino prekoristnega društva, se bodo priredili družinski sestanki.

m »Ljudska univerza«. V ponedeljek dne 19. t. m. predava g. prof. Majcen o napakah v slovenščini. Pridite v obilnem številu. Začetek točno ob pol 8. uri (mala kazinska dvorana).

m Najlepše romane in druge raznovrstne knjige iz svetovnega slovstva v vseh jezikih izposojuje proti neznanu izposojnini »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu. Knjižnica kupi takoj po izidu vsako novo slovensko knjigo.

m Podaljšanje roka za natečaj gradbene loterije. Ker se naša stavbena podjetja resno trudijo za prvo gradbeno loterijo izvršiti nekaj posebnega, kar bode imelo trajno vrednost tudi za razstavo načrtov, se je na splošno željo prvotno do 20. določeni rok za predložitev načrtov izjemoma podaljšal do 26. februarja najkasneje do 11. dopoldne.

m Inšpekcija rada, ki je bila dozdaj v Celju, se je premestila v Maribor. Vodja je g. inženir Alfred Dejak.

m Reven gimnazijec prosti blaga srca za hrano, če mogoče, vsaj enkrat v tednu. Naslov v upravi našega lista.

m Plesna šola Hribar. Vsako soboto plesna vaja v Gambrinovi dvorani. Začetek ob 20. uri.

m Mestna razsvetljava pri nas itak ni bogve kaj, ker je večinoma izročena na milost in nemilost »bledi lunis«. Gotovi mladi gospodiči pa imajo posebno veselje, če še teh par svetilk, ki brle na kilometrskih daljavah, ugasne. Policija nam sporoča, da bo vsakogar, ki ga bo pri tem postu zasačila, kaznovala na ta način, da bo primerno število dni brezplačno v policijskem spremstvu ugašal in prižigal luči po mestu. In to bo za take pobaltno tudi najprimernejša kazen.

m V soboto dne 17. tm. koncert v Grajski kleti s polnoštevilnim orkestrom Drave. Začetek ob pol 20. uri. Vstopnina 2 D.

m Afera Inkret-Peklar, ki se vleče že celi dve leti, je stopila v nov štadij. Pri zadnji razpravi, ki se je vršila te dni, so prišle na dan še nadaljne »kupčije« klerikalnega gerenta v Krčevini Inkreta in stavbenika Peklarja. Razen barake, ki sta jo kupila na račun občine ter prodala na svoj račun z velikim dobičkom, sta si pridržala »na lastni račun« tudi 4400 kg tračnic (traverz), ki jih je dobila občina od komisije za stvarno demobilizacijo po 24 vinarjev kg. Pozneje je Peklar prodal občini iste traverze po 4 K kg. V srhlo preiskave je bila razprava zopet preložena in bo bržkone končala pred porotnim sodiščem.

m Lastnega brata ubil. V Mejni ulici so se sprli fantje, med katerimi sta se nahajala tudi brata Ivan in Anton Nipič, vsak v nasprotnem taboru. Med pretepom

je udaril Ivan svojega brata z nekim kolom tako močno po glavi, da je ta na mestu obledel. Težko ranjenega je rešilni oddelek prepeljal v bolnico, kjer pa je kljub takojšnji zdravniški pomoči umrl. Nipič je bil izročen sodišču.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Petek, 16. febr. Čvor, izv. Vojaška predstava.

Sobota, 17. febr. Ljubosumje, B. Gostuje g. Šest, član ljubljanske drame.

Nedelja, 18. februarja ob 15. uri Ljubosumje, izv., ob znižanih cenah. Gostuje g. Osip Šest, režiser ljubljanske drame.

Nedelja, 18. febr. ob 19. in pol Faust, izv. Gostuje g. Sovilski, član ljubljanske opere.

»Ljubosumjec«. V nedeljo se vprizori izjemoma kot popoldanska predstava znamenita ruska drama Arcibaševa »Ljubosumjec«. Prvo dejanje nas povede na piknik na kavčskem gorovju. Precej raznovrstna družba se zabava, debatira. Jedro vse debate tvori seksualni moment ženske do moža in obratno. Problem seksualitete, iz katere se v poedinih slučajih poraja ljubosumnost je os okoli katere se suče vseh pet dejanj. »Ljubosumjec« je stalno na repertoarju vseh večjih gledališč. Predstava za mladino ni primerna in bo vstop nedoraslim strogo zabranjen.

»Faust«. V nedeljo 18. t. m. zvečer se ponovno vprizori krasna opera »Faust« (izv. ab. kuponi), ki je pri vseh dosedanjih vprizoritvah žela mnogo odobravanja. Partijo Fausta poje, nam že znani odlični tenorist g. Sovilski, član ljubljanske opere, ki je s svojim nastopom pri nas dokazal, da ni samo izvrsten pevec, temveč tudi dober igralec. Ker je gosp. Sovilski mnogo zaposlen v Ljubljani in ima le redkokdaj priliko posetiti Maribor, opozarjamo cenj. občinstvo, da si ne zamudi ogledati nedeljske večerne predstave.

Gg. abonementom. Ker je prvi rok za abonement potekel in so prišli gg. abonementi na svoj račun glede števila predstav, vlijudno prosimo cenj. gg. abonemente, da blagovolijo poravnati pri gled. blagajni tozadevna vplačila. Obenem nanzanjamo, da sprejemamo za drugo polovico tudi nove abonemente. Interesenti naj se blagovolijo javiti v gledališki pisarni.

Kultura in umetnost

x Angleško delo o Jugoslaviji. Angleški publicist Henry Baerlein je izdal v dveh zvezkih delo »The Birth of Jugoslavia« (Porod Jugoslavije), ki ga je angleška javnost sprejela z živahnim zanimanjem. Delo obsega 700 strani in je pisano zelo objektivno. »Observer« pravi, da bo ohranilo trajno vrednost kot enciklopedija zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

x Nikolaj Kopernik. V ponedeljek dne 19. tm. se dovrši 450 leto, kar se je v kraju Torun na Poljskem rodil slovit astronom Nikolaj Kopernik. Kopernik je s svojimi teorijami o gibanju zemlje in njenem razmerju napram solncu povzročil velik preobrat v takratnem mišljenju in dal svojim naslednikom-astronomom podlago za nadaljna opazovanja in raziskovanja, ki so po Galileju, Newtonu in drugih razkrila čudeže neba, vseмира. Kopernik je bil katoliški duhovnik, vzlic temu pa se je smelo postavil na stališče, ki je nasprotovalo takratnim nazorom cerkve in njenih poglavarjev. Dne 19. tm. se vrši v Kopernikovem rojstnem kraju Tuzonju velikanska jubilejna slavnost. Udeležni se je poljska vlada, visoka duhovščina in predstavitelji vseh poljskih znanstvenih in kulturnih zavodov, dalje tudi profesorji zvezdoznanstva na vseučiliščih v Parizu, Ferrari, Padovi, Bologni in Upsali. Velikemu astronomu odkrijejo spominsko ploščo.

Objave.

§ Mestni kino. »Roman kopača zlata« povest iz zlatih dni Kalifornije v 6 silno napetih dejanjih z prekrasno Mary Pickford v glavni vlogi se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra.

(Dalje.) (31)

„Oh, — je šepetala, — sanjati take krasne sanje in — pasti v roke tega Le Normant d' Etioles. — Postati njegova, — od tega hudobnega, — groznega moža, — vezati moje življenje z njegovim, — z to duševno in telesno pokveko. — Zgubljena sem, nikdo mi ne pomore. — Vitez d' Assas je pač moral dobiti moje pismo, in ni prišel, — ni prišel! — Zgubljena sem!“

Globok vzdihljaj se ji je prikrdel iz srca.

Mahoma je zapazila, da vlada že popolna tema, — našgala je baklje, kot da upa, da istočasno s temo prežene i žalost in obup, ki sta ji trgali dušo.

Zalostna je bila do smrti.

Nevede skoraj je sedla k glasovirju, njeni prstki, tanki kakor iz alabastrovega kipa, so lahko in tiho pritiskali tipke, in medtem ko je iskala v spominu kake lepe pesmi, da bi si s petjem pregnala tesnobo srca, — ji je nehote prišel v spomin rondo, katerega je sestavila za svoje male prijateljice v Romitoriju, — rondo, katerega je navdušeno pela, ko se ji je prikazal kralj.

Ali — žalostno in obupno je prihajala iz divnega grla vesela pesem. — Beseda so zgubile svojo veselost in poskočna melodija se je zdela tožba nepopisne žalosti.

Zadnji glas je bil v tihni noči, kakor globok vzdih, — kakor solza, ki pade iz očesa, — zadnja beseda, — vzdih trpeče umirajoče duše.

Pokrila si je oči in se naslonila ihtee: »Zgubljena sem, — zgubljena!«

Ali ravno v istem hipu pa se je zdržnila v novem upanju. — Odkrila je žalostne oči, — poslušala je, — vrata v palačo so se odprla, — v pritličju je bilo slišati glasove in ropot.

„Ah, če bi bil oni, katerega sem klicala v mojo pomoč, — vitez d' Assas!“ — Srce ji je tesnobo utripalo, — obstala je kot priklenjena.

Nerazumljivo govorenje je dospelo do njenih ušes, — spoznala je glas od Noeta, potem onega gospe Poisson, — potem so se vrata zopet odprla in zaprla.

In vdala se je divjemu upanju, — tekla je k vratom, šla v predsoblje, — se sklonila... in mahoma zagledala gospo Poisson, ki je ravno prišla iz spodnjega salona, ter z bakljo v rokah prišla po stopnjicah.

Kaj se je zgodilo? —

Zakaj je Eloisa Poisson tako čudno pogledala nazaj v salon, predno je začela iti po stopnjicah? —

Lahka in urna, kakor vila, je Ivana skočila v svojo delavnico, — ugasnila luči, pa se skrila za dragoceno špansko steno, katera je prišla z ogromnimi troški prav iz srede Kitajske.

Eloisa je odprla vrata pa zaklicala:

»Ivana, ali si tukaj?«

Počakala je za trenutek a potem se je odstranila godrnjaje:

»Gotovo je že v svoji spalnici, na vse zadnje, najbolje, da spi, — saj ni treba, da izve, kdo se nahaja pod našo streho nocojnjo noč. — In sicer pa jutri bo mrtev! — Jaz pač nisem kriva!«

Ivana je ostala še nekaj časa skrita,

in potem, ko je zopet zavlada popolna tišina, — je šmuknila brezšumno mimo po hištvu ter po stopnjicah, pa se vstavila pred vratni salona.

Srce ji je utripalo, kot da ji hoče skočiti iz prsi.

Zakaj? — Ne vedela bi vzroka.

Najbolj skrivnostno — grozna, tajno strahotna so zaprta vrata, za katerimi se domneva važne dogodke, — morebiti groznih posledic.

Slednjič se je odločila, da odpre.

Zagledala je nekega mladčiča, ki je ležal na divanu:

»Vitez d' Assas!«

Njen prvi nacič, občutek je bil radosti, veselja. — Dobil je torej pismo in prihitel v pomoč. — Ali kako? — Nepremično je ležal, — niti dihal ni več, — obraz mu je bil ves plav. — Ali mogoče že umira? Morda je pa že sploh mrtev! —

Pohitela je k njemu. — Ne, — še je živ! — Lahno je hropel, — žile na seneli so utripale, — zatečene, kot da bodo vsak hip počile. — Oči so bile odprte — in žarek čistih skoro osteklenelih oči jo je objel, — da žarek ljubezni, ki jo je pretresel.

Razumela je mahoma, da lepi vitez umira, — razumela je, da pod jasnim moškim čelom, — v tragičnem trenutku na pragu smrti, — utriplje misel zanjo, — misel čiste ljubezni, brezmejne vdanosti.

Prijela ga je za roko, in mu govorila:

»Vitez, ali me slišite? Vitez d' Assas! Ah ne odzove se, — — — umira! — — —

Zakaj so ga pustili tu samega brez pomoči, — zakaj je šla Poisson strani? Groza, groza! — Ali ga je hotela pustiti, da tu umrje?«

Okamenela, — z razširjenimi očmi je zrla v strahu, da umre vso grozoto, — po-

tem pa je zamahnila z roko, se okrenila z glavo, kot da izziva svet — in svojo lastno usodo, — kot da je njen bojni klic!

V malo trenutkih je odpela ovrtnik, ki je zapiral vitezov vrat, — strgala mu čipke podbradka, odpela mu jopič. — Globok vzdih se je izvil vitez iz prsi, — jedna solza se je utrnila pod vekli osteklenelih oči, — v katerih se je svetil žarek ljubezni.

Ivana je imela vedno s seboj stekleničico dišav in oživajoče soli, katero je dejala mladeniču pod nos, da je vdihaval, a med tem pa je stekla po vode, — ter mu zatem zmočila senca čelo.

Več kot pol ure je bila sklonjena čez umirajočega, se boreča proti smrti, — menjavala obkladke, skušala ga pripraviti k zavesti, — z vso močjo in pogumom male samaritanke.

Čista devica se ni niti za hip pohujšljivo zavedla ali spodtikala nad temi moškimi golimi prsi. — v tistem trenutku ni bila več ne dekle, ne žena, bila je le angelj-rešitelj, — ki se bojuje s smrtjo, da reši človeško življenje. — Tudi svojo lastno nesrečo je pozabila v onih trenutkih.

Kmalu se je vitezovo dihanje umirilo, rudečica navala krvi je splahnila, — ona vijoličasto plava polt je zginila, — očitvidno je minila vsaka smrtna nevarnost.

Jedna ura je minila, predno so oči zgubile ono stekleno nepremičnost, ki je dokazovala popolno odsotnost duha.

Potem pa je počasoma zopet luč razuma razsvitela pogled in oči so zopet zasijale v izrazu ljubezni in hvaležnosti.

Ivana se je lahko nasmehnila.

»Rešeni ste, — je spregovorila tiho.

»Vi me slišite, — me umete, kaj ne?«

(Dalje prihodnjik.)

Ljudska knjižnica Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 18.—1/2 20. ure mladim. oddelek ob sobotah od 18.—19. ure

Sokolstvo.

o Sokolstvu! Pri odborovi seji dne 28. januarja 1923 je bila sprejeta sledeča resolucija: Ponovno naglašujoč državne, kulturne, socialne in narodne interese, ki jih ima pred očmi naša sokolska vzgoja, jemljejo zastopniki sokolskih žup iz vse države, zbrani na odborovi seji JSS dne 28. januarja 1923 v Ljubljani, poročilo o Sokolstvu besno sovražni agitaciji nasprotnikov Sokolstva po naših posvetnih in samostanskih učiliščih in po cerkvah v ogorčeno obsodbo na znanje. Odbor JSS pozivlja vse bratske župe, naj javijo starešinstvu JSS vse konkretne slučaje te vrste in sklene, da pride to vprašanje kot posebna točka na dnevni red I. bodoče skupščine JSS. Zdravo!

Izored sodišča.

V Avstriji ukradene konjske opreme. V noči na 17. avgusta l. l. sta Peter Šerc in Herman Križiček ukradla gospodarju prvega, Romanu Šveigerju v Lesanah v Avstriji dve kompletni konjski opremi z niklastimi nakovi in vrednosti približno 1 in pol milijona avstr. kron. Z ukradenima opremama sta še isto noč pobegnila čez mejo v Maribor. V Mariboru je Herman Križiček dal opremi zaviraču južne železnice Gabrijeleu Kozarju in vrtnarju Simonu Avguštinu z naročilom, naj jih prodata za 25.000 jugoslov. kron. Ker pa je Kozar izrazil dvom, da bi mogel toliko dobiti za opremi, sta se konečno zjediniila za 9000 K. Kozar in Avguštin sta še isti dan naložila opremi na voziček, položila na vrh otroka ter zapeljala opremi k Antonu Borbašu, ki jima je dal 2000 K are, ostalo pa bi jima imel dati, kadar bi jih prodal. Kozar in Avguštin tajita, da bi vedela, da ste opremi ukradeni. Pred senatom sta bila obsojena zaradi hudodelstva udeležbe pri tatvini in sicer Kozar na 3. Avguštin pa na 2 meseca ječe.

Tatinska brataca.

Posestnika Franc Lajh v Spodnjem Velovlaku, okraj Ptuj, ki je radi tatvine že 2 krat predkaznovan in Franc Šmid v Pacinju, sta v letu 1921 v Sp. Velovlaku v družbi kot tatinska tovariša izvršila več tatvin. Tereziji Lopič sta ukradla koruzo v vrednosti 1680 K ter 3 kokoši vredne 360 K. Iz njive Frana Bezjaka sta odnesla za 1600 K koruze. Iz podstrešja Uršule Bolkan se jima je posrečilo odnesti mernik fižola in pol mernika koruze v skupni vrednosti 930 K. Nadalje sta ukradla iz zaklenjenega hleva Franca Alta 3 kokoši vredne 360 K, Jakabu Vrabl 4 kokoši vredne 480 K in Marjeti Čuš 3 kokoši v vrednosti 360 K. Oba priznata vse jima očitane tatvine. Lajh je bil obsojen na 5, Šmid pa na 3 mesece težke ječe.

Zopet žaljenje oblasti.

Posestnik Ivan Prebešek v Mariboru je bil od okrajnega glavarstva dne 16. junija l. l. radi prestopka naredbe 126 U. l. št. 47-21 in 450 U. l. 77 od 1919 kaznovan na 10 dni zopora in plačila takse 20 K. Zoper to razsodilo je vložil pritožbo na okrajno glavarstvo. V tej pritožbi je žalil orožništvo v št. Ilju v Slov. goricah in pa okrajno glavarstvo. Obsojen je bil radi pregreška po § 104 srb. k. z. na 6 tednov zopora.

Gospodarstvo.

g Produktna borza v Novem Sadu, 14. februarja: pšenica 445, ječmen 315, oves 295, koruza 225, za april 258, posušena 305, stara 315, fižol 390, moka »0« 650, otrobi pšenični 170. Tendanca: neizpremenjena. g Zagrebški trg 15. febr. V dinarjih po 100 kg postavno bačka odn. vojvodinska postaja: pšenica 445—467.50, koruza rumena nova 230—262.50, bela umetno sušena 300—305, rž 350—387.50, ječmen za pivovarne 350—375, za krmo 300—335, oves 287.50—305, moka pšenična »0« 650—687.50, »2« 625—662.50, »4« 600—637.50; tendenca mirna, malo oslABLJENA. g Francoski državni deficit znaša 3.500 milijonov frankov. Finančni minister je predlagal v kritje tega ogromnega primanjkljaja 10 odstotno povišanje uvozne carine ter 20 odstotno zvišanje prometnega davka in davka na razkošje. g Načrt za izkoriščenje gozdov. Ministrstvo za šume in rude je sklicalo konferenco zastopnikov ministrstva, trgovskih zbornic in šumarskega združenja, na kateri se je izdelal načrt za eksploatacijo

državnih in zasebnih gozdov za tekoče leto.

Iz življenja in sveta.

Nadomestilo za kruh. V vojnem času, ko je primanjkovalo žita, so ljudje segali po raznih nadomestilih in si pekli kruh iz snovi, ki so jih poprej dajali samo živini. Isto se dogaja še danes v onih ruskih pokrajinah, kjer vlada glad ali vsaj občutno pomanjkanje žita. Tako na pr. mešajo žitno moko s semlito deteljice. »Deteljčni« kruh je bil neredek vojni gost na siromašnih mizah v prejšnji državi. Prvotno je vladalo mišljenje, da je deteljica redilna rastlina;

da, je redilna, toda le za živino, dočim človek ne spada v vrsto prežvekovalcev in ne more prebaviti niti polovice deteljice, ki mu pride v želodec. Ta napol prebavljena hrana običi v želodecu in škoduje prebavilom. Povrh tega ima deteljica tudi strupene lastnosti (vsaj tzv. švedska deteljica, Trifolium hybridum), ki pri živini ne učinkujejo, človeku pa škodujejo. — Nesreča na Vrbskem jezeru. V nedeljo 11. t. m. je vladalo na zamrznjenem Vrbskem jezeru na Koroškem živahno športno življenje, ker pa je prišel pihati jug, se je led omehčal, kar je imelo za posledico, da se je vdrlo v jezero več oseb, katere so srečno rešili, utonil pa je pri tem najagilnejši reševalec, celovski preiskovalni sodnik dr. Schwab. Schwabovega trupla še niso našli.

Mala oznanila.

- Prvevrstna strojepliska, priznana moč, v stenografiji in strojepljaju izurjena, slovenske in nemške korespondence popolnoma zmožna, iz boljše rodbine, se sprajme iz sedanje službe proti najboljšemu plačilu v prvevrstnem podjetju v Mariboru. Popolne ponudbe pod »Desimrtne mesto« na oglasni zavod Ivo Sužnik, Maribor, Slovenska ul. 15. 330
- Iščem mesta natakerice ali kaj primernege. Ceni, ponudbe na oglasni zavod Ivo Sužnik, Maribor, Slovenska ulica št. 15. 327
- Pozor! Izdelujem vsakovrstne čevlje po meri in po najugodnejši ceni. Priporoča se Frane Goleb, Cvetlična ulica, Maribor. 329 3-1
- Lepo posestvo v bližini Maribora, z vsemi pritličinami (fundus instructor) za 1.500.000 K. Kakor tudi več posestev, vil, najemnih, trgovskih in družinskih hiš prodaja realiteta pisarna Stamear, Maribor, Šolska ulica 5. 328
- Genilni jermeni v vsah dimenzijah, kakor tudi žival. in vezal. jermeni se dobe pri IVANU KRAYOS, Aleksandrova cesta 17. 334
- Išče se proti do-bri plači prvovrstna kuharica. Naslov v upravnistvu lista. 332 3-1

Popolnoma nova

spalna in jedilna soba

ter kuhinjska oprava se takoj prodaja. Naslov v upravi. 326 2-1

Suha drva!

Bukova, borova in brezova prodaja na drobno in debelo v vsaki množini na bliz postavljena

Drago Ščekič, Maribor, Rajčeva ulica 7.

10-5 Telefon št. 355. 326

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor

srcaje, hlače, pyjame, opreme za neveste, otroško perilo, kombinacije itd. izdeluje po najnižjih dnevnih cenah

Ljudmila Lackner

MARIBOR. Koroška cesta št. 31.